

UREDBA KOMISIJE (EU) št. 1217/2010**z dne 14. decembra 2010****o uporabi člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije za nekatere skupine sporazumov o raziskavah in razvoju****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (EGS) št. 2821/71 z dne 20. decembra 1971 o uporabi člena 85(3) Pogodbe za skupine sporazumov, sklepov in usklajenih ravnanj ⁽¹⁾,

po objavi osnutka te uredbe,

po posvetovanju s Svetovalnim odborom za omejevalna ravnanja in prevladujoče položaje,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EGS) št. 2821/71 pooblašča Komisijo, da z uredbo določi uporabo člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (*) za nekatere skupine sporazumov, sklepov in usklajenih ravnanj, ki spadajo v področje uporabe člena 101(1) Pogodbe in katerih predmet so raziskave in razvoj proizvodov, tehnologij ali postopkov do stopnje industrijske uporabe ter izkoriščanje rezultatov, vključno z določbami glede pravic intelektualne lastnine.
- (2) Člen 179(2) Pogodbe od Unije zahteva, da spodbuja podjetja, tudi mala in srednja, pri njihovih visoko kakovostnih raziskovalnih in tehnološko razvojnih dejavnostih in da podpira njihovo prizadevanje za medsebojno sodelovanje. Namen te uredbe je spodbujati raziskave in razvoj ter obenem učinkovito varovati konkurenco.
- (3) Uredba Komisije (ES) št. 2659/2000 z dne 29. novembra 2000 o uporabi člena 81(3) Pogodbe za skupine sporazumov o raziskavah in razvoju ⁽²⁾ opredeljuje skupine sporazumov o raziskavah in razvoju, za katere je Komisija navadno štela, da izpolnjujejo pogoje

iz člena 101(3) Pogodbe. Zaradi splošne pozitivne izkušnje z uporabo navedene uredbe, ki preneha veljati 31. decembra 2010 ter ob upoštevanju dodatnih izkušenj, pridobljenih od njenega sprejetja, je smiselno sprejeti novo uredbo o skupinskih izjemah.

- (4) Nova uredba mora izpolnjevati dve zahtevi glede zagotavljanja učinkovitega varstva konkurence in ustrezne pravne varnosti za podjetja. Pri uresničevanju teh ciljev je treba upoštevati potrebo, da je upravni nadzor in pravni okvir treba, kolikor je mogoče, poenostaviti. Pod določeno stopnjo tržne moči je za uporabo člena 101(3) Pogodbe praviloma mogoče domnevati, da bodo pozitivni učinki sporazumov o raziskavah in razvoju prevladali nad negativnimi učinki na konkurenco.
- (5) Za določitev uporabe člena 101(3) Pogodbe z uredbo ni treba opredeliti tistih sporazumov, ki lahko spadajo v področje uporabe člena 101(1) Pogodbe. Pri posamičnem ocenjevanju sporazumov iz člena 101(1) Pogodbe je treba upoštevati več dejavnikov, predvsem strukturo upoštevnega trga.
- (6) Sporazumi o skupnem izvajanju raziskovalnega dela ali skupnem razvoju rezultatov raziskav do faze industrijske uporabe, vendar ne vključno s to fazo, praviloma ne spadajo v člen 101(1) Pogodbe. Vendar pa lahko v nekaterih okoliščinah, na primer kadar se pogodbeni stranke obvežejo, da ne bodo izvajale drugih raziskav in razvoja na enakem področju, s čimer se odpovedo priložnosti, da bi pridobile konkurenčne prednosti pred drugimi pogodbenimi strankami, taki sporazumi spadajo v člen 101(1) Pogodbe in morajo biti zato vključeni v to uredbo.
- (7) Ugodnost izjeme, določene s to Uredbo, naj bo omejena na sporazume, za katere je mogoče z zadostno gotovostjo domnevati, da izpolnjujejo pogoje iz člena 101(3) Pogodbe.

⁽¹⁾ UL L 285, 29.12.1971, str. 46.

⁽²⁾ UL L 304, 5.12.2000, str. 7.

(*) Člen 81 Pogodbe ES je z učinkom od 1. decembra 2009 postal člen 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Člena sta vsebinsko istovetna. Kadar je to primerno, se v tej Uredbi sklicevanja na člen 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije razumejo kot sklicevanja na člen 81 Pogodbe ES. PDEU je uvedla tudi nekatere spremembe terminologije, kot sta nadomestitvi „Skupnost“ z „Unija“ in „skupni trg“ z „notranji trg“. V tej uredbi se bo uporabljala terminologija PDEU.

- (8) Za sodelovanje pri raziskavah in razvoju ter izkoriščanju rezultatov je najbolj verjetno, da bosta spodbudila tehnični in gospodarski napredek, če sodelujoči prispevajo komplementarna znanja, sredstva ali dejavnosti. To zajema tudi scenarij, ko ena od strank zgolj financira raziskave in razvoj druge stranke.

- (9) Skupno izkoriščanje rezultatov lahko razumemo kot naravno posledico skupnih raziskav in razvoja. Pojavlja se lahko v raznih oblikah, kakršne so proizvodnja, izkoriščanje pravic intelektualne lastnine, ki znatno pripomorejo k tehničnemu in gospodarskemu napredku, ali trženje novih proizvodov.
- (10) Potrošniki lahko na splošno pričakujejo, da bodo od povečanega obsega in učinkovitosti raziskav in razvoja imeli koristi zaradi uvajanja novih ali izboljšanih proizvodov ali storitev, hitrejšega uvajanja teh proizvodov ali storitev na trg ali znižanja cen, ki ga bodo prinesli nove ali izboljšane tehnologije oziroma postopki.
- (11) Da bi bila izjema utemeljena, se mora skupno izkoriščanje nanašati na proizvode, tehnologije ali postopke, za katere je uporaba rezultatov raziskav in razvoja odločilna. Poleg tega bi se morale vse pogodbene stranke v sporazumu o raziskavah in razvoju sporazumeti, da bodo imele vse polni dostop do končnih rezultatov skupnih raziskav in razvoja, vključno z morebitnimi pravicami intelektualne lastnine ter strokovnim znanjem in izkušnjami, ki izhajajo iz njih, za namene nadaljnjih raziskav ali izkoriščanja, takoj ko so končni rezultati na voljo. Dostopa do rezultatov se praviloma ne bi smelo omejiti v smislu uporabe rezultatov za namene nadaljnjih raziskav in razvoja. Vendar pa je, če stranki v skladu s to uredbo omejita svoje pravice do izkoriščanja, zlasti če se pri izkoriščanju specializirata, mogoče ustrezno omejiti dostop do rezultatov za namene izkoriščanja. Če pri raziskavah in razvoju sodelujejo akademske ustanove, raziskovalni inštituti ali podjetja, ki opravljajo raziskave in razvoj kot poslovno storitev, ne da bi bili običajno dejavni pri izkoriščanju rezultatov, se ti lahko dogovorijo, da bodo rezultate raziskav in razvoja uporabili le za nadaljnje raziskave. Pogodbene stranke lahko glede na svoje zmogljivosti in tržne potrebe k sodelovanju na področju raziskav in razvoja prispevajo v različni meri. Da bi se odrazila in nadomestila razlika v vrednosti ali naravi prispevkov pogodbenih strank, sporazum o raziskavah in razvoju, ki uživa ugodnost iz te uredbe, tako lahko predvidi, da ena pogodbeni stranka drugi plača nadomestilo za dostop do rezultatov za namen nadaljnjih raziskav ali izkoriščanja. Vendar pa nadomestilo ne bi smelo biti tako visoko, da bi dejansko oviralo tak dostop.
- (12) Podobno bi se morale v primeru, da sporazum o raziskavah in razvoju ne predvideva skupnega izkoriščanja rezultatov, pogodbene stranke v sporazumu o raziskavah in razvoju sporazumeti o medsebojni odobritvi dostopa do svojega prej obstoječega tehničnega znanja in izkušenj, če jih druge pogodbene stranke nujno potrebujejo za izkoriščanje rezultatov. Višina zaračunanih licenčnin ne bi smela biti tako visoka, da bi drugim pogodbenim strankam dejansko ovirala dostop do tehničnega znanja.
- (13) Izjema, podeljena na podlagi te uredbe, bi morala biti omejena na sporazume o raziskavah in razvoju, ki podjetjem ne dajejo možnosti za izključitev konkurence glede znatnega dela zadevnih proizvodov, storitev ali tehnologij. Iz skupinske izjeme je treba izključiti sporazume med konkurenti, katerih skupni tržni delež za proizvode, storitve ali tehnologije, ki jih je mogoče izboljšati ali zamenjati z rezultati raziskav in razvoja, ob sklenitvi sporazuma presega neko stopnjo. Vendar ni mogoče domnevati, da so sporazumi o raziskavah in razvoju bodisi zajeti v področje uporabe člena 101(1) Pogodbe bodisi, da ne izpolnjujejo pogojev člena 101(3) Pogodbe, če je presežen mejni tržni delež, določen s to uredbo, ali če niso izpolnjeni drugi pogoji iz te uredbe. V takšnih primerih je treba opraviti posamično ocenjevanje sporazuma o raziskavah in razvoju v skladu s členom 101 Pogodbe.
- (14) Da bi se zagotovila učinkovita konkurenca v času skupnega izkoriščanja rezultatov, bi bilo treba predvideti prenehanje veljavnosti skupinske izjeme, če postane skupni tržni delež strank za proizvode, storitve ali tehnologije, ki izhajajo iz skupnih raziskav in razvoja, prevelik. Izjema bi morala še naprej veljati, ne glede na tržne deleže pogodbenih strank, za določeno obdobje po začetku skupnega izkoriščanja, zato da se stabilizirajo tržni deleži, zlasti po uvedbi popolnoma novega proizvoda, in da se zagotovi minimalno obdobje donosa na vloženi kapital.
- (15) Ta uredba ne bi smela izvezemati sporazumov, ki vsebujejo omejitve, ki niso nujne za doseganje pozitivnih učinkov, ki izhajajo iz sporazuma o raziskavah in razvoju. Sporazume, ki vsebujejo nekatere vrste hudih omejitev konkurence, kakršne so omejitve svobode pogodbenih strank, da izvajajo raziskave in razvoj na področju, ki ni povezano s sporazumom, določanje cen, ki se zaračunavajo tretjim osebam, omejitve obsega proizvodnje ali prodaje in omejitve izvajanja pasivne prodaje pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij na ozemljih oziroma strankam, rezerviranih za druge pogodbene stranke, bi bilo načeloma treba izzeti iz ugodnosti izjeme, uvedene s to uredbo, ne glede na tržni delež zadevnih podjetij. V tem okviru omejitve glede področij uporabe niso niti omejitve obsega proizvodnje niti omejitve glede zemlja ali kupcev.
- (16) Omejitve tržnega deleža, izključitev nekaterih sporazumov iz skupinske izjeme in pogoji, predvideni v tej uredbi, navadno zagotavljajo, da sporazumi, za katere velja skupinska izjema, strankam ne omogočajo, da bi izključila konkurenco glede znatnega dela zadevnih proizvodov ali storitev.

(17) Nastanka učinkov omejevanja konkurence ni mogoče izključiti, če ena stranka financira več raziskovalnih in razvojnih projektov, ki jih konkurenti izvajajo v zvezi z enakimi pogodbenimi proizvodi ali pogodbenimi tehnologijami, zlasti če ta stranka pridobi izključno pravico do izkoriščanja rezultatov v razmerju do tretjih oseb. Za takšne sporazume o plačanih raziskavah in razvoju bi bilo primerno podeliti ugodnost iz te uredbe samo, če tržni delež vseh pogodbenih strank v tako povezanih sporazumih, tj. stranke, ki zagotavlja financiranje, in vseh strank, ki opravljajo raziskave in razvoj, ne presega 25 %.

(18) Sporazumi med podjetji, ki niso konkurenti kot proizvajalci proizvodov, tehnologij ali postopkov, ki jih je mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati z rezultati raziskav in razvoja, bodo izključili učinkovito konkurenco pri raziskavah in razvoju le v izjemnih okoliščinah. Zato je pri takih sporazumih primerno omogočiti, da izkoristijo ugodnosti izjeme, ki jo določa ta uredba, ne glede na tržni delež, in vse izjemne primere reševati z odvzemanjem njene pravne koristi.

(19) Komisija lahko na podlagi člena 29(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe ⁽¹⁾ odvzame ugodnost iz te uredbe, če v posameznem primeru ugotovi, da ima sporazum, za katerega velja izjema iz te uredbe, kljub temu učinke, ki so nezdržljivi s členom 101(3) Pogodbe.

(20) Organ, pristojen za konkurenco zadevne države članice, lahko umakne ugodnost iz člena 29(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 za ozemlje te države članice ali del njenega ozemlja, če ima v posameznem primeru sporazum, za katerega veljajo izjeme uvedene s to uredbo, kljub temu učinke, ki so nezdržljivi s členom 101(3) Pogodbe, na ozemlju te države članice ali delu njenega ozemlja, ki ima vse lastnosti samostojnega geografskega trga.

(21) V skladu s členom 29 Uredbe (ES) št. 1/2003 se ugodnosti zadevne uredbe lahko na primer umakne, če obstoj sporazuma o raziskavah in razvoju tretjim osebam znatno omejuje možnost izvajanja raziskav in razvoja na zadevnem področju zaradi omejenih raziskovalnih zmogljivosti, ki jih imajo na razpolago drugi; če zaradi posebne strukture dobave obstoj sporazuma o raziskavah in razvoju tretjim osebam znatno omejuje dostop na trg pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij; če brez kakršnega koli objektivno utemeljenega razloga pogodbene stranke ne izkoriščajo rezultatov skupnih raziskav in razvoja v razmerju do tretjih oseb; če pogodbeni proizvodi ali pogodbene tehnologije na celotnem notranjem trgu ali na njegovem znatnem delu niso izpostavljeni učinkoviti konkurenci proizvodov, tehnologij ali postopkov, ki jih uporabniki štejejo za enakovredne zaradi njihovih lastnosti, cene in namena uporabe ali če bi obstoj sporazuma o raziskavah in

razvoju omejil konkurenco pri inovacijah ali izključil učinkovito konkurenco pri raziskavah in razvoju na posameznem trgu.

(22) Ker so sporazumi o raziskavah in razvoju pogosto dolgoročne narave, zlasti kadar sodelovanje obsega izkoriščanje rezultatov, bi bilo treba obdobje veljavnosti te uredbe določiti za 12 let –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Opredelitev pojmov

1. V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(a) „sporazum o raziskavah in razvoju“ pomeni sporazum med dvema ali več pogodbenimi strankami o pogojih, na podlagi katerih te pogodbene stranke opravljajo:

(i) skupne raziskave in razvoj pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij in skupno izkoriščanje rezultatov teh raziskav in razvoja;

(ii) skupno izkoriščanje rezultatov raziskav in razvoja pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij, ki se izvajajo skupaj, v skladu s predhodnim sporazumom med istimi pogodbenimi strankami;

(iii) skupne raziskave in razvoj pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij brez skupnega izkoriščanja rezultatov;

(iv) plačane raziskave in razvoj pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij in skupno izkoriščanje rezultatov teh raziskav in razvoja;

(v) skupno izkoriščanje rezultatov plačanih raziskav in razvoja pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij v skladu s predhodnim sporazumom med istimi pogodbenimi strankami; ali

(vi) plačane raziskave in razvoj pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij brez skupnega izkoriščanja rezultatov;

(b) „sporazum“ pomeni sporazum, sklep podjetniškega združenja ali usklajena ravnanja;

⁽¹⁾ UL L 1, 4.1.2003, str. 1.

- (c) „raziskave in razvoj“ pomenijo pridobitev tehničnega znanja in izkušenj v zvezi s proizvodi, tehnologijami ali postopki in izvajanje teoretične analize, sistematične študije ali poskusa, vključno s poskusno proizvodnjo, tehničnim testiranjem proizvodov ali postopkov, vzpostavitev potrebnih zmogljivosti in pridobitvijo pravic intelektualne lastnine za rezultate;
- (d) „proizvod“ pomeni blago in/ali storitev, vključno z vmesnimi proizvodi ali storitvami in končnimi proizvodi in/ali storitvami;
- (e) „pogodbena tehnologija“ pomeni tehnologijo ali postopek, ki izhaja iz skupnih raziskav in razvoja;
- (f) „pogodbeni proizvod“ pomeni proizvod, ki izhaja iz skupnih raziskav in razvoja ali je izdelan ali zagotovljen s pogodbenimi tehnologijami;
- (g) „izkoriščanje rezultatov“ pomeni proizvodnjo ali distribucijo pogodbenih proizvodov ali uporabo pogodbenih tehnologij ali prenos ali izdajo licenc pravic intelektualne lastnine ali posredovanje tehničnega znanja in izkušenj, potrebnih za tako izdelavo ali uporabo;
- (h) „pravice intelektualne lastnine“ pomenijo pravice intelektualne lastnine, vključno s pravicami industrijske lastnine, avtorskimi in sorodnimi pravicami;
- (i) „tehnično znanje in izkušnje“ pomenijo skupek nepatentiranih uporabnih informacij, ki izhajajo iz izkušenj in preskušanja ter so zaupne, bistvene in določene;
- (j) „zaupne“ pomeni, da tehnično znanje in izkušnje niso splošno znani ali zlahka dostopni;
- (k) „bistvene“ pomeni, da so tehnično znanje in izkušnje pomembne in uporabne pri proizvodnji pogodbenih proizvodov ali pri uporabi pogodbenih tehnologij;
- (l) „določene“ pomeni, da so tehnično znanje in izkušnje opisani dovolj razumljivo, da je mogoče preveriti, ali izpolnjujejo merila zaupnosti in bistvenosti;
- (m) „skupno“ v smislu izvajanja sporazuma o raziskavah in razvoju pomeni dejavnosti, ki:
- (i) jih izvaja skupna ekipa, organizacija ali podjetje;
 - (ii) so skupno zaupane tretji osebi; ali
 - (iii) so razdeljene med pogodbene stranke s specializacijo v okviru raziskav in razvoja ali izkoriščanja;
- (n) „specializacija v okviru raziskav in razvoja“ pomeni, da je vsaka pogodbena stranka vpletena v del raziskav in razvoja,
- na katere se nanaša sporazum o raziskavah in razvoju, in da si delo na področju raziskav in razvoja razdelijo na način, ki se jim zdi najustreznejši; to pa ne zajema plačanih raziskav in razvoja;
- (o) „specializacija izkoriščanja“ pomeni, da si pogodbene stranke razdelijo posamezne naloge, kot so proizvodnja ali distribucija, oziroma si medsebojno naložijo omejitve glede izkoriščanja rezultatov, kot so omejitve v zvezi z določenimi območji, strankami ali področji uporabe; to vključuje tudi scenarij, ko pogodbene proizvode proizvaja in distribuira le ena pogodbena stranka na podlagi izključne licence, ki jo podelijo druge pogodbene stranke;
- (p) „plačane raziskave in razvoj“ pomenijo, da ena pogodbena stranka opravi vse raziskave in ves razvoj, medtem ko ga financira stranka, ki zagotavlja financiranje;
- (q) „Stranka, ki zagotavlja financiranje“ pomeni stranko, ki je financirala plačane raziskave in razvoj, pri tem pa sama ni opravila nobenih dejavnosti raziskav in razvoja.
- (r) „konkurenčna podjetja“ pomenijo dejanske ali potencialne konkurente;
- (s) „dejanski konkurent“ pomeni podjetje, ki je dobavitelj proizvoda, tehnologije ali postopka, ki ga je na upoštevem geografskem trgu mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati s pogodbenim proizvodom ali pogodbeno tehnologijo;
- (t) „potencialni konkurent“ pomeni podjetje, za katero je mogoče realno in ne samo na podlagi teoretičnih možnosti domnevati, da bi v odsotnosti sklenitve sporazuma o raziskavah in razvoju pri majhnem a stalnem zviševanju relativnih cen v največ treh letih izvedlo potrebne dodatne naložbe ali prevzelo druge potrebne stroške prehoda za dobavo proizvoda, tehnologije ali postopka, ki ga je na upoštevem geografskem trgu mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati s pogodbenim proizvodom ali pogodbeno tehnologijo;
- (u) „upoštevni trg za proizvode“ pomeni upoštevni trg za proizvode, ki jih je mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati s pogodbenimi proizvodi;
- (v) „upoštevni tehnološki trg“ pomeni upoštevni trg za tehnologije ali postopke, ki jih je mogoče izboljšati, nadomestiti ali zamenjati s pogodbenimi tehnologijami.
2. V tej uredbi izraza „podjetje“ in „pogodbena stranka“ vključujeta povezana podjetja vsakega od njiju.

„Povezana podjetja“ pomenijo:

- (a) podjetja, v katerih lahko pogodbeni stranka sporazuma o raziskavah in razvoju neposredno ali posredno:
 - (i) izvršuje več kakor polovico glasovalnih pravic;
 - (ii) imenuje več kot polovico članov nadzornega sveta, uprave ali teles, ki zakonito zastopajo podjetje, ali
 - (iii) upravlja posle podjetja;
- (b) podjetja, ki imajo v enem od podjetij, udeleženih v sporazumih o raziskavah in razvoju, neposredne ali posredne pravice ali pooblastila, navedena v točki (a);
- (c) podjetja, v katerih ima podjetje iz točke (b) neposredno ali posredno pravice ali pooblastila, naštetih v točki (a);
- (d) podjetja, v katerih ima pogodbeni stranka sporazuma o raziskavah in razvoju skupaj z enim ali več podjetji, navedenimi v točkah (a), (b) ali (c), ali v katerih ima dvoje ali več slednjih podjetij skupne pravice ali pooblastila, navedena v točki (a);
- (e) podjetja, v katerih imajo pravice ali pooblastila iz točke (a) skupaj:
 - (i) pogodbene stranke sporazuma o raziskavah in razvoju ali povezana podjetja vsake od strank, navedena v točkah (a) do (d), ali
 - (ii) ena ali več pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju ali eno ali več njihovih povezanih podjetij, navedenih v točkah (a) do (d), in ena ali več tretjih oseb.

Člen 2

Izjema

1. V skladu s členom 101(3) Pogodbe in ob upoštevanju določb te uredbe se člen 101(1) Pogodbe ne uporablja za sporazume o raziskavah in razvoju.

Ta izjema se uporablja, če takšni sporazumi vsebujejo omejitve konkurence, ki spadajo v področje uporabe člena 101(1) Pogodbe.

2. Izjema, predvidena v odstavku 1, velja tudi za sporazume o raziskavah in razvoju, ki vsebujejo določbe o prenosu pravic intelektualne lastnine na eno ali več pogodbenih strank ali na subjekt, ki ga stranke ustanovijo za izvajanje raziskav in razvoja, plačane raziskave in razvoj ali skupno izkoriščanje, če te določbe niso glavni cilj takih sporazumov, so pa neposredno z njimi povezane in potrebne za njihovo izvajanje.

Člen 3

Pogoji za izjemo

1. Izjema, predvidena v členu 2, velja pod pogoji, določenimi v odstavkih 2 do 5.

2. Sporazum o raziskavah in razvoju mora določati, da morajo imeti vse pogodbene stranke poln dostop do končnih rezultatov skupnih raziskav in razvoja oziroma plačanih raziskav in razvoja, vključno z morebitnimi pravicami intelektualne lastnine ter strokovnim znanjem in izkušnjami, ki izhajajo iz njih, za namene nadaljnjih raziskav in razvoja ter izkoriščanja, takoj ko so končni rezultati na voljo. Če stranki omeji svoje pravice do izkoriščanja v skladu s to uredbo, zlasti če se pri izkoriščanju specializirata, je mogoče ustrezno omejiti dostop do rezultatov za namene izkoriščanja. Poleg tega se raziskovalni inštituti, akademske ustanove ali podjetja, ki opravljajo raziskave in razvoj kot poslovno storitev, ne da bi bili običajno dejavni pri izkoriščanju rezultatov, lahko dogovorijo, da bodo omejili svojo uporabo rezultatov za nadaljnje raziskave. Sporazum o raziskavah in razvoju lahko predvidi, da si stranki medsebojno izplačata nadomestilo za dostop do rezultatov za namene nadaljnjih raziskav ali izkoriščanja, vendar nadomestilo ne sme biti tako visoko, da bi dejansko oviralo tak dostop.

3. Ne glede na odstavku 2, po katerem sporazum o raziskavah in razvoju predvideva le skupne raziskave in razvoj ali plačane raziskave in razvoj, mora sporazum o raziskavah in razvoju določati, da mora imeti vsaka pogodbeni stranka dostop do vsega prej obstoječega tehničnega znanja in izkušenj drugih pogodbenih strank, če jih ta nujno potrebuje za izkoriščanje rezultatov. Sporazum o raziskavah in razvoju lahko predvidi, da si stranki medsebojno izplačata nadomestilo za dostop do svojega prej obstoječega tehničnega znanja in izkušenj, vendar nadomestilo ne sme biti tako visoko, da bi dejansko oviralo tak dostop.

4. Vsako skupno izkoriščanje se lahko nanaša samo na rezultate, ki so zaščiteni s pravicami intelektualne lastnine ali predstavljajo tehnično znanje in izkušnje, ter so nujno potrebni za izdelavo pogodbenih proizvodov ali uporabo pogodbenih tehnologij.

5. Pogodbene stranke, odgovorne za izdelavo pogodbenih proizvodov na podlagi specializacije izkoriščanja, morajo izpolniti naročila za dobavo pogodbenih proizvodov od drugih pogodbenih strank, razen če sporazum o raziskavah in razvoju predvideva tudi skupno distribucijo v smislu točke (m)(i) ali (ii) člena 1(1) ali če se pogodbene stranke dogovorijo, da lahko pogodbene proizvode distribuira samo pogodbeni stranka, ki jih proizvaja.

Člen 4

Mejni tržni delež in trajanje izjeme

1. Če pogodbene stranke niso konkurenčna podjetja, velja v času trajanja raziskav in razvoja izjema iz člena 2. Če se rezultati izkoriščajo skupaj, izjema velja še sedem let od takrat, ko so bili pogodbeni proizvodi ali pogodbene tehnologije prvič dani na trg znotraj notranjega trga.

2. Če sta najmanj dve pogodbeni stranki konkurenčni podjetji, velja v obdobju iz odstavka 1 tega člena, izjema iz člena 2 le, če v času sklenitve sporazuma o raziskavah in razvoju:

- (a) v primeru sporazumov o raziskavah in razvoju iz točke (a)(i), (ii) ali (iii) člena 1(1) skupni tržni delež pogodbenih strank sporazuma o raziskavah in razvoju ne presega 25 % upoštevanih proizvodnih in tehnoloških trgov; ali
- (b) v primeru sporazumov o raziskavah in razvoju iz točke (a)(iv), (v) ali (vi) člena 1(1) skupni tržni delež pogodbene stranke, ki zagotavlja financiranje, in vseh pogodbenih strank, s katerimi je ta sklenila sporazume o raziskavah in razvoju v zvezi z enakimi pogodbenimi proizvodi ali pogodbenimi tehnologijami, ne presega 25 % upoštevanih proizvodnih in tehnoloških trgov.

3. Po izteku obdobja, navedenega v odstavku 1, ostane izjema v veljavi, če skupni tržni delež pogodbenih strank ne presega 25 % upoštevnega proizvodnega in tehnološkega trga.

Člen 5

Nedopustne omejitve

Izjema, predvidena v členu 2, ne velja za sporazume o raziskavah in razvoju, katerih cilj, neposredno ali posredno, samostojno ali v kombinaciji z drugimi dejavniki pod nadzorom pogodbenih strank, je karkoli od naslednjega:

- (a) omejevanje svobode pogodbenih strank, da raziskave in razvoj izvajajo samostojno ali v sodelovanju s tretjimi osebami na področju, ki ni povezano s tistim, na katero se nanaša sporazum o raziskavah in razvoju, ali po zaključku skupnih raziskav in razvoja ali plačanih raziskav in razvoja na področju, na katero se te nanašajo, ali na področju, povezanem z njim;
- (b) omejitev obsega proizvodnje ali prodaje, razen:
 - (i) določanja proizvodnih ciljev, če skupno izkoriščanje rezultatov vključuje skupno proizvodnjo pogodbenih proizvodov;
 - (ii) določanja prodajnih ciljev, če skupno izkoriščanje rezultatov vključuje skupno distribucijo pogodbenih proizvodov ali skupno podeljevanje licenc za pogodbene tehnologije v smislu točke (m)(i) ali (ii) člena 1(1);
 - (iii) praks, ki pomenijo specializacijo v okviru izkoriščanja, ter
 - (iv) omejevanja svobode pogodbenih strank, da proizvajajo, prodajajo, odstopajo ali licencirajo proizvode, tehnologije ali postopke, ki konkurirajo pogodbenim proizvodom ali tehnologijam v obdobju, za katero so se pogodbene stranke dogovorile za skupno izkoriščanje rezultatov;

(c) določanje cen ob prodaji pogodbenega proizvoda ali izdaja licenc za pogodbene tehnologije tretjim osebam, razen določanja cen, zaračunanih neposrednim strankam, ali določanja licenčin, zaračunanih neposrednim pridobiteljem licenc, če skupno izkoriščanje rezultatov vključuje skupno distribucijo pogodbenih proizvodov ali skupno podeljevanje licenc za pogodbene tehnologije v smislu točke (m)(i) ali (ii) člena 1(1);

(d) omejevanje območja, na katerem lahko pogodbene stranke pasivno prodajajo pogodbene izdelke ali podeljujejo licence za pogodbene tehnologije, ali strank, ki jim lahko pogodbene stranke pasivno prodajajo pogodbene izdelke oziroma podeljujejo licence za pogodbene tehnologije, razen zahteve po podelitvi izključne licence tretji osebi;

(e) zahteva po popolni ali delni omejitvi aktivne prodaje pogodbenih proizvodov ali pogodbenih tehnologij na območjih ali strankam, ki niso bili izključno dodeljeni eni od pogodbenih strank na podlagi specializacije v okviru izkoriščanja;

(f) zahteva, da se zavrne zadostitev povpraševanju strank na območju posamezne pogodbene stranke ali strank, ki so bile drugače razdeljene med pogodbene stranke na podlagi specializacije v okviru izkoriščanja, ki bi tržili pogodbene proizvode na drugih območjih znotraj notranjega trga;

(g) zahteva, da se uporabnikom ali prodajnim posrednikom oteži pridobitev pogodbenih proizvodov od drugih prodajnih posrednikov znotraj notranjega trga.

Člen 6

Izvzete omejitve

Izjema, ki jo določa člen 2, ne velja za nobeno od naslednjih obveznosti v sporazumih o raziskavah in razvoju:

(a) prepoved, da bi po zaključku raziskav in razvoja pogodbene stranke izpodbijale veljavnost pravic intelektualne lastnine, ki jih imajo na notranjem trgu in ki zadevajo raziskave in razvoj, ali da bi po preteku veljavnosti sporazuma o raziskavah in razvoju spodbijale veljavnost pravic intelektualne lastnine, ki jih imajo pogodbene stranke na notranjem trgu in ki ščitijo rezultate raziskav in razvoja, brez poseganja v možnost, da se predvidi prenehanje sporazuma o raziskavah in razvoju, če ena od pogodbenih strank spodbija veljavnost teh pravic intelektualne lastnine;

(b) obveznost, da se tretjim osebam ne podeljujejo licence za proizvodnjo pogodbenih proizvodov ali uporabo pogodbenih tehnologij, če sporazum ne določa, da vsaj ena od pogodbenih strank izkorišča rezultate skupnih oziroma plačanih raziskav in razvoja in se to izkoriščanje izvaja na notranjem trgu v razmerju do tretjih oseb.

Člen 7

Uporaba mejnega tržnega deleža

Za uporabo mejnega tržnega deleža iz člena 4 veljajo naslednja pravila:

- (a) tržni delež se izračuna na podlagi vrednosti prodaje na trgu; če podatki o vrednosti prodaje na trgu niso na razpolago, se lahko za določitev tržnega deleža pogodbenih strank uporabijo ocene, ki temeljijo na drugih zanesljivih tržnih informacijah, vključno s fizičnim obsegom prodaje;
- (b) tržni delež se izračuna na podlagi podatkov za prejšnje koledarsko leto.
- (c) tržni delež podjetij, navedenih točki (e), drugega pododstavka člena 1(2) se enakomerno razdeli med podjetja, ki imajo pravice ali pooblastila, navedene v točki (a) omenjenega pododstavka;
- (d) če tržni delež, naveden v členu 4(3), na začetku ne presega 25 %, pozneje pa se poveča nad to raven, ne da bi presegel 30 %, izjema, predvidena v členu 2, velja še za obdobje dveh zaporednih koledarskih let po letu, v katerem je bil 25-odstotni prag prvič presežen;

(e) če tržni delež, naveden v členu 4(3), na začetku ne presega 25 %, pozneje pa se poveča nad 30 %, izjema iz člena 2 velja še za eno koledarsko leto po letu, v katerem je bila raven 30 % prvič presežena;

(f) ugodnosti iz točk (d) in (e) ni mogoče kombinirati tako, da bi se preseгло obdobje dveh koledarskih let.

Člen 8

Prehodno obdobje

Prepoved iz člena 101(1) Pogodbe ne velja od 1. januarja 2011 do 31. decembra 2012 v zvezi s sporazumi, ki že veljajo 31. decembra 2010 in ne izpolnjujejo pogojev za uporabo izjeme iz te uredbe, izpolnjujejo pa pogoje za uporabo izjeme iz Uredbe (ES) št. 2659/2000.

Člen 9

Veljavnost

Ta uredba začne veljati 1. januarja 2011.

Veljati preneha 31. decembra 2022.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 14. decembra 2010

Za Komisijo
Predsednik
José Manuel BARROSO